

PADOMES LĒMUMS

(2009. gada 7. jūlijs)

par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Lietuvā

(2009/588/EK)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 104. panta 6. punktu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Lietuvas izteiktos apsvērumus,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Līguma 104. pantu dalībvalstīm ir jāizvairās no pārmērīga valsts budžeta deficīta.
- (2) Stabilitātes un izaugsmes pakta pamatā ir mērķis nodrošināt stabilas valdības finanses kā līdzekli, lai stiprinātu nosacījumus cenu stabilitātei un spēcīgai ilgtspējīgai izaugsmei, kas veicina nodarbinātību.
- (3) Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra, ko paredz Līguma 104. pants, kuru sīkāk izskaidro Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā pārrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu⁽¹⁾, kas ir Stabilitātes un izaugsmes pakta sastāvdaļa, paredz pieņemt lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Līgumam pievienotajā Protokolā par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru ir izklāstīti citi noteikumi par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu. Padomes Regulā (EK) Nr. 3605/93⁽²⁾ ir paredzēti sīki izstrādāti noteikumi un definīcijas minētā protokola piemērošanai.
- (4) Ar Stabilitātes un izaugsmes pakta 2005. gada reformu tika meklētas iespējas uzlabot efektivitāti un ekonomisko pamatojumu, kā arī ilgstoši saglabāt valdības finanšu ilgtspējību. Tā mērķis bija nodrošināt jo īpaši to, lai ekonomiskais un budžeta stāvoklis būtu pilnībā ņemts vērā visos pārmērīga budžeta deficīta procedūras posmos. Tādējādi Stabilitātes un izaugsmes pakts kalpo par atbalstu valdības politikai, lai ātrāk atkal sasniegtu stabilu budžeta stāvokli, ņemot vērā situāciju ekonomikā.
- (5) Līguma 104. panta 5. punktā noteikts, ka Komisija adresē Padomei atzinumu, ja tā uzskata, ka dalībvalstī pastāv vai var rasties pārmērīgs budžeta deficīts. Ņemot vērā savu ziņojumu saskaņā ar Līguma 104. panta 3. punktu un pamatojoties uz Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu saskaņā ar Līguma 104. panta 4. punktu, Komisija ir secinājusi, ka Lietuvā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts. Tāpēc Komisija ir adresējusi Padomei šādu atzinumu par Lietuvu 2009. gada 24. jūnijā⁽³⁾.
- (6) Līguma 104. panta 6. punkts paredz, ka – pirms tā, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, pieņem lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu – Padomei ir jāizskata jebkādi apsvērumi, ko var būt iesniegusi attiecīgā dalībvalsts. Lietuvas gadījumā šā vispārējā novērtējuma rezultātā ir izdarīti šajā lēmumā izklāstītie secinājumi.
- (7) Saskaņā ar Lietuvas iestāžu paziņojumu par pārmērīga budžeta deficīta procedūru Lietuvas vispārējās valdības deficīts 2008. gadā sasniedza 3,2 % no IKP, tādējādi pārsniedzot atsauces vērtību 3 % no IKP. Deficīts ir bijis tuvu atsauces vērtībai 3 % no IKP, tomēr nevar uzskatīt, ka atsauces vērtība ir pārsniegta izņēmuma kārtā Līgumā un Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētajā nozīmē. Jo īpaši budžeta deficīts nav radies spēcīgas ekonomiskās lejupslīdes rezultātā 2008. gadā, kad IKP izaugsme no 8,9 % 2007. gadā samazinājās līdz 3,0 % 2008. gadā. Minētais gada izaugsmes vidējais rādītājs pats par sevi nav pietiekams pamats tam, lai pārmērīgu budžeta deficītu 2008. gadā uzskatītu par ārkārtas parādību. Turklāt nevar uzskatīt, ka atsauces vērtība ir pārsniegta tikai uz laiku. Saskaņā ar Komisijas dienestu 2009. gada pavasara prognozi, ņemot vērā 2009. gada budžeta paredzētos pasākumus un papildu budžetu, ko parlaments pieņēma maijā, deficīts 2009. gadā pieaugs līdz 5,4 % no IKP un 2010. gadā, ja netiks mainīta politika, – vēl līdz 8,0 % no IKP. Tādējādi līgumā paredzētais deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (8) Vispārējās valdības parāds saglabājas krietni zem atsauces vērtības 60 % no IKP, un 2008. gadā tas bija 15,6 % no IKP. Tomēr saskaņā ar Komisijas dienestu 2009. gada pavasara prognozi plānots, ka vispārējās valdības parāds strauji palielināsies līdz 22,6 % no IKP 2009. gadā un līdz 31,9 % 2010. gadā galvenokārt saistībā ar gaidāmo primārā deficīta pieaugumu.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.⁽²⁾ OV L 332, 31.12.1993., 7. lpp.⁽³⁾ Visi ar pārmērīgā budžeta deficīta procedūru saistītie dokumenti par Lietuvu atrodami šādā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/pdfsearch/pdf.cfm?mode=_m2

- (9) Saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu ir jāsniedz apsvērumi par sistēmiskām pensiju reformām, aicinot ieviest vairāku līmeņu sistēmu, kas ietver obligātu pilnībā finansētu pensiju līmeni. Lai gan minēto reformu īstenošana rada budžeta stāvokļa pārejošu pasliktināšanos, ilgtermiņā tas patiesi uzlabo valdības finanšu ilgtspējību. Pamatojoties uz Lietuvas iestāžu aplēsēm, šo reformu neto izmaksas 2008. gadā ir 1,0 % no IKP un, tā kā iemaksas ir uz laiku samazinātas no 5,5 % līdz 2,0 %, 2009. gadā tās ir 0,5 % un 2010. gadā 0,4 %. Atbilstoši Stabilitātes un izaugsmes paktam var ņemt vērā minēto reformu lineāri regresīvas neto izmaksas pārejas periodā un tikai gadījumos, kad deficīts saglabājas tuvu atsaucēs vērtībai. Attiecībā uz 2008. gadu vienīgais gads, kurā budžeta deficīts ir tuvu atsaucēs vērtībai, reformas neto izmaksas radīs koriģētu deficītu 2,6 % no IKP. Toties attiecībā uz 2009. un 2010. gadu Komisijas dienestu prognozētais budžeta deficīts nav tuvu atsaucēs vērtībai, un tāpēc pensiju reformas izmaksas nevar iekļaut aprēķinos.
- (10) Gatavojot Padomes lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu atbilstīgi Līguma 104. panta 6. punktam, "būtiskos faktorus" saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punktu drīkst ņemt vērā tikai tad, ja vienlaikus ir pilnībā izpildīti divi nosacījumi, proti, budžeta

deficīts joprojām saglabājas tuvu atsaucēs vērtībai un atsaucēs vērtība tiek pārsniegta tikai uz laiku. Lietuvas gadījumā šie abi nosacījumi nav izpildīti. Tāpēc šā lēmuma pieņemšanas gaitā nav ņemti vērā būtiskie faktori,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

No vispārējā novērtējuma var secināt, ka Lietuvā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Lietuvas Republikai.

Briselē, 2009. gada 7. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
C. BILDT